

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10So/131/2014
Identifikačné číslo spisu:	7012201517
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:7012201517.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: K. G., narodený dňa XX.XX.XXXX, F., proti odporcovi: Sociálna poisťovňa - ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o predčasný starobný dôchodok, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 6Sd/92/2012-70 zo dňa 03.07.2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 6Sd/92/2012-70 zo dňa 3. júla 2014 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom rozhodnutie odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 05.11.2012 v spojení s rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 14.11.2013 podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) ako vecne správne potvrdil. Náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

V dôvodoch rozhodnutia prvostupňový súd uviedol, že preskúmal napadnuté rozhodnutia odporcu, vypočul navrhovateľa, umožnil mu, aby predložil dôkazy, ktoré bolo potrebné preukázať v dôsledku námietok navrhovateľa na výpočet jeho predčasného starobného dôchodku. Odporca rozhodol tak, že námietky navrhovateľa proti vyššie uvedeným rozhodnutiam odporcu boli čiastočne opodstatnené, avšak navrhovateľ nemal možnosť, vzhľadom na odstup času a stratu mzdových listov, preukázať svoje tvrdenia o spôsobe výplaty mzdy za namietané obdobia odpracovaných rokov.

Uviedol, že odporca pri výpočte predčasného starobného dôchodku vychádzal zo správne určeného vymeriavacieho základu a osobného mzdového bodu a tiež, že do dovŕšenia dôchodkového veku navrhovateľovi chýbalo 644 dní, preto sa predčasný starobný dôchodok za 644 dní znížil o 11 %. Vzhľadom na opakované námietky navrhovateľa k spôsobu výpočtu predčasného starobného dôchodku odporca vykonal opakované šetrenia u zamestnávateľa navrhovateľa, ktorý opravil evidenčný list dôchodkového zabezpečenia, v dôsledku ktorého bol navrhovateľovi zmenovým rozhodnutím odporcu zo dňa 14.11.2013 upravený predčasný starobný dôchodok na sumu 289,70 Eur. Odporca pri výpočte predčasného starobného dôchodku zohľadnil aj zákonné zvýšenia podľa ustanovenia § 82 zákona č.

461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

Na záver súd skonštatoval, že sa vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa, nezistil nezákonnosť v rozhodnutiach odporcu, vzhľadom na ich riadne odôvodnenie v súlade s platnou právnou úpravou, preto rozhodnutia potvrdil.

Proti rozhodnutiu krajského súdu podal navrhovateľ včas odvolanie z dôvodu, že súd nevenoval pozornosť ním predloženým dôkazom. Uviedol, že súd mu kládol za vinu, že nevedel preukázať namietané doby zamestnania, s čím navrhovateľ vyslovil nesúhlas, nakoľko mal osobne súdu doložiť agendu mesačných platov r. 1971-78. Keďže v agende chýbala v menšom množstve činnosť vo voľnom čase pri vykládke vagónov, navrhovateľ požiadal v roku 2003 o dôkazy z archívov zamestnávateľa, ktorý ich vydať odmietol s tým, že navrhovateľ má ešte čas.

Poznamenal, že kedysi boli mzdové doklady naviazané na Úrad dôchodkového zabezpečenia a nakoľko to bola bežná oznamovacia povinnosť, odporca by ich mal mať tak isto ako aj firmy, a nielen on, ako navrhovateľ, či svedkovia. Vo vzťahu k svedkom vyjadril názor, že ak sa nepamätá svedok po dlhšej dobe na určité údaje, je to prirodzené.

Ďalej uviedol, že najmenej 3 pracovníčky odporcu, ktoré dopytoval, mu nevedeli potvrdiť, že by sa boli pýtali na mzdové otázky, v čom navrhovateľ vidí rozpor, pretože otázky tohto charakteru sa nekládli a predsa sa nachádzali v liste odporcu, preto mu nebolo jasné ako sa tam dostali.

Poukázal na fakt, že v danom prípade sa nejedná o vysoké sumy, len o centy, a že viac zaplatí na cestovnom a poštovnom, no ide mu o podstatu, a to, že sa dosť hrubo zavádza. Uviedol, že písomne aj pre odporcu cez súd vložil do sporu 10 bodov v júni 2013. Odporca na to dodnes nereagoval a stále sa točí ten istý materiál o jeho zákonných rozhodnutiach ku koncu roka, len vždy z iného konca aj s valorizáciami. Odporca nereagoval ani na socialistické šikanovanie, ani na iné sumy uvádzané v uvedenom liste.

Navrhol, aby odvolací súd zaviazal odporcu, aby v archívoch vyhľadal doklady a vyjadril sa aj k ďalším bodom, ktoré doteraz prehliadal a nereagoval na ne.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že dôvody, ktoré uvádza navrhovateľ v odvolaní nepovažuje za opodstatnené. Má za to, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležite právne posúdil vec, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporcu. Odporca vzhľadom na opakované námietky navrhovateľa doplnil dokazovanie a na základe novo zistených skutočností upravil sumu predčasného starobného dôchodku navrhovateľa. Trvá na vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, a preto navrhuje, aby bolo rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdené ako vecne správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), prejednal vec bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a dospel jednomyseľne k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné a treba mu priznať úspech.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 250l ods. 1 O.s.p., podľa ustanovení tretej hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Podľa § 250l ods. 2 O.s.p., pokiaľ v tejto hlave nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy s výnimkou § 250a.

Podľa § 195 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), organizačná zložka Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia postupuje tak, aby presne a úplne zistila skutočný stav vecí, a na ten účel obstará potrebné podklady na rozhodnutie.

Z obsahu súdneho spisu odvolací súd zistil, že navrhovateľ dňa 28.06.2010 podal žiadosť o predčasný starobný dôchodok. O podanej žiadosti rozhodol odporca rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 05.11.2012, ktorým navrhovateľovi priznal predčasný starobný dôchodok v sume 289,40 Eur mesačne od 28.06.2010. Zmenovým rozhodnutím odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 14.11.2013 bol zvýšený predčasný starobný dôchodok od 28.06.2010 na sumu 289,70 Eur.

Voči rozhodnutiu odporcu zo dňa 14.11.2013 podal navrhovateľ opravný prostriedok, o ktorom rozhodol súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom tak, že preskúmané rozhodnutie odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 05.11.2012 v spojení s rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 14.11.2013 potvrdil ako vecne správne.

Z predložených listín, predovšetkým z doplňujúceho vyjadrenia odporcu zo dňa 22.08.2013, má odvolací súd za preukázané, že odporca k námietke navrhovateľa týkajúcej sa rokov 1978 a 1979 vykonal opätovné zisťovanie, a to listom zo dňa 09.07.2013, ktorým vyzval bývalého zamestnávateľa navrhovateľa na overenie správnosti vystaveného evidenčného listu dôchodkového zabezpečenia. Tento bol žiadaný o vyjadrenie sa k dôvodom správnosti hrubého zárobku v roku 1977 a zároveň o zdôvodnenie, prečo v období od 01.01.1978 do 31.05.1978 je hrubý zárobok 12 023 Kčs, pričom z potvrdenia zo dňa 20.02.1979 vyplýva, že hrubá mzda bola 2 612 Kčs ($5 \times 2\,612 = 13\,060$ Kčs). Odporca zároveň požiadal o vyjadrenie, či navrhovateľom predložený rozsudok Okresného súdu Michalovce č. k. 6C/582/79-9 zo dňa 12.10.1979, resp. plnenie z neho vyplývajúce, bolo zahrnuté do hrubého zárobku v roku 1978.

Bývalý zamestnávateľ navrhovateľa listom zo dňa 05.08.2013, ktorý bol odporcovi doručený dňa 08.08.2013, znovu potvrdil správnosť hrubých zárobkov v období do 01.01.1978 do 31.05.1978 s tým, že mzda podľa rozsudku nebola zahrnutá v hrubom zárobku v roku 1978.

Odporca listom zo dňa 22.08.2013 z dôvodu, že bývalý zamestnávateľ navrhovateľa nezdôvodnil určenie hrubých zárobkov v rokoch 1977 a 1978 a za účelom úplného zistenia skutkového a právneho stavu vecí v záujme správnosti posúdenia dôchodkových nárokov navrhovateľa opätovne žiadal bývalého zamestnávateľa navrhovateľa o podanie podrobného zdôvodnenia určenia hrubých zárobkov. Uviedol pritom, že ak bývalý zamestnávateľ navrhovateľa opätovne nepodá úplné vyjadrenie, požaduje od súdu v tom smere spoluprácu.

Odvolací súd považuje za dôležité dať do pozornosti skutočnosť, že zisťovanie podkladov pre rozhodnutie patrí k ťažiskovým činnostiam odporcu v konaní vo veciach sociálneho poistenia. V podstate ide o poznávací proces určitých predmetov alebo javov, ktorý smeruje k zisteniu skutočného stavu. Výsledky tohto procesu slúžia ako podklad na vydanie rozhodnutia. Požiadavka zákona čo najúplnejšie a najpresnejšie zistiť skutočný stav vecí je procesným vyjadrením zásady materiálnej pravdy.

Obstarávanie podkladov pre rozhodnutie ukladá zákon o sociálnom poistení odporcovi s tým, že má na zreteli, že tento pri posudzovaní vecí objasňuje rovnako dôkladne všetky rozhodujúce skutočnosti bez ohľadu na to, či svedčia v prospech, alebo v neprospech účastníka konania.

V súlade s právnou teóriou sa pri obstarávaní potrebných podkladov pre rozhodnutie uplatňujú dve procesné zásady, a to prejednácia zásada a zásada vyhľadávacia, pričom vychádzajúc z analýzy zásad upravených v zákone o sociálnom poistení možno dospieť k záveru, že v konaní vo veciach sociálneho poistenia ide o kombináciu uplatnenia oboch zásad.

Zákon o sociálnom poistení ukladá odporcovi povinnosť presne a úplne zistiť skutočný stav vecí. Úplnosť zistenia podkladov znamená, že boli vykonané všetky prešetrenia a dôkazy, ktoré majú pre danú

vec rozhodujúci význam. Odporca v odôvodnení rozhodnutia musí uviesť skutočnosti, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie. Rovnako by sa mal v odôvodnení vyrovnáť aj s otázkou, prečo nevykonal všetky dôkazy, ktoré navrhol účastník konania.

Presnosť zistenia znamená, že skutkové zistenia vyvedené z vykonaného prešetrenia zodpovedajú skutočnému stavu a nie sú ani nepresne interpretované, ani skreslené či už vedome, alebo nevedome.

Odvolací súd dospel k záveru, že odporca vo veci určenia hrubých zárobkov navrhovateľa v rokoch 1977 a 1978 porušil povinnosť ustanovenú v § 195 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a vydal preskúmané rozhodnutie o predčasnom starobnom dôchodku bez toho, aby úplne a presne zistil skutočný stav veci, v dôsledku čoho mohlo dôjsť k nesprávnemu posúdeniu dôchodkových nárokov navrhovateľa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky má za to, že ak by zo strany odporcu došlo k úplnému zisteniu stavu veci, tento by znova nežiadal bývalého zamestnávateľa navrhovateľa o opätovné vyjadrenie a už vôbec by nepožadoval, v prípade poskytnutia neúplného vyjadrenia zo strany bývalého zamestnávateľa navrhovateľa, o súčinnosť súd.

Na základe vyššie uvedeného dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prejednávanej príhode krajský súd tým, že potvrdil preskúmané rozhodnutie odporcu, ktoré nebolo vydané v súlade so zákonom, odňal navrhovateľovi možnosť konať pred súdom, v dôsledku čoho tento nemohol uplatniť tie procesné práva účastníka konania, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Ide o pochybenie krajského súdu, ktoré je dôvodom na zrušenie napadnutého rozsudku.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 246c ods. 1 v spojení s § 221 ods. 2 O.s.p.

V ďalšom konaní krajský súd prejedná vec znova v medziach podaného odvolania, dôsledne sa vysporiada so všetkými námietkami navrhovateľa, vrátane odvolacích námietok, znovu vo veci rozhodne v súlade s ustanoveniami tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku a svoje rozhodnutie riadne a presvedčivo odôvodní.

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd aj o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.